

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МОВ У СЕРЕДНІЙ ТА ВИЩІЙ ШКОЛАХ

ОЛЕСЯ ЛЮБАШЕНКО, ОЛЕНА ПОПОВА (м. Київ)

УДК 372.881

ДИСКУСІЯ ЯК МЕТОД ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

У статті здійснено огляд і порівняння змісту поняття «навчальна дискусія» в українській та зарубіжній лінгводидактиці. Автори роблять спробу теоретичного обґрунтування навчальної дискусії як методу інтерактивного навчання мови, який є необхідним для засвоєння важливих компонентів змісту навчання мови в школі. У результаті дослідження визначено прикладну цінність та особливості методу дискусії у процесі викладання іноземної та рідної мов в українській школі.

Ключові слова: метод навчальної дискусії, інтерактивне навчання мови, компоненти змісту навчання.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Проблема навчання учнів спілкуватися різними мовами ніколи не залишала байдужими науковців і вчителів в Україні та за її межами. Процес навчання мов є, по суті, наполегливою співпрацею освітян і суспільства, зацікавлених у своєму успішному майбутньому.

У словникових статтях дискусію розтлумачено як діяльність, в якій люди говорять про щось, обмінюючись своїми ідеями чи думками (Cambridge Advanced Learner's Dictionary). У російськомовних працях минулого століття (Pavlova 1991: 6) пропонувалося визначати дискусію (від лат. discussio) як дослідження, розгляд, розбір позицій і публічну суперечку з метою порівняння різних точок зору, пошуку, виявлення спільного, потрібного розв'язання суперечливого питання. Засадничі погляди на дискусію з точки зору психології окреслювалися в дослідженнях процесів сприйняття, розуміння, засвоєння і навчання, самоактуалізації, становлення особистості. Феномен дискусії перебував у фокусі зору та серед об'єктів заочної полеміки швейцарського психолога Ж. Піаже (J. Piaget) (Piazhe, 1999.) і російського психодидакта Л. Виготського (Vygotskiy, 2012). Експериментальне вивчення дискусійних форм групової роботи активно проводив німецький та американський психолог Курт Левін (Levin, 1990). За його висновками, важливими є закономірності впливу дискусії на комунікацію учасників: 1) протилежні позиції в дискусії допомагають учасникам бачити предмет обговорення у багатьох аспектах, сприймати і не опиратися новим ідеям, фактам, поглядам; 2) дискусія є стимулом індивідуаль-

ного розвитку учасників групи і стає причиною групового (колективного) розвитку.

Таким чином, у психології розвитку людини сформувався погляд на дискусію як інтерактивний метод навчання. Його висловлював Б. Бадмаєв, який вважав її активним стимулом розвитку учнів поряд з евристичною бесідою, мозковою атакою, круглим столом, діловою грою, конкурсами, обговоренням навчальних результатів, метою яких є успішна мовна і поведінкова взаємодія (Badmayev, 1999).

Ці позиції сприйнято у теорії і практиці лінгводидактики. Сьогодні актуальність навчання методом дискусії не заперечується, однак, викладачі визнають проблеми, які постають перед ними в організації навчального матеріалу і освоєнні дискусійних процедур (Sushchenko, 2006). При цьому **проблема** полягає в тому, що навчальна дискусія дотепер не обґрунтована і не розроблена як методична система розвитку різних типів міжособистісного мовного спілкування, з визначеними компонентами змісту навчання. Тому її впровадження в навчальний процес часто є випадковим і малоуспішним.

Навчальна дискусія в лінгводидактиці має значну кількість тлумачень. Її часто ототожнюють з дебатами, диспутом і використовують як метод, прийом чи навчально-організаційну форму. Зокрема, укладачі лінгводидактичного словника методичних термінів вважають, що навчання в дискусії (дебатах) дає змогу реалізувати активність учня в обговоренні навчальних проблем і враховувати моделі мовлення, помилки, яких припускаються інші учасники (Azimov., Shchukin, 2009: 64). Тому цей метод широко використовується на заняттях з рідної

та іноземних мов у школі для розширення мовленнєвих можливостей учнів в різних ситуаціях спілкування. При цьому часто укладачі програм з української мови для середньої школи вживають низку термінів: полеміка, дискусія, диспут, дебати, публічний полілог (Українська мова, 54), – без достатнього теоретичного обґрунтування і методичної специфікації.

Аналіз останніх досліджень. Інтерактивна концепція побудови навчального процесу в лінгводидактиці є основою зацікавленого пошуку науковців, предметом полеміки представників різних галузей знань, полем для перевірки практичних інновацій. Саме тому книжка Дагласа Брауна (H. D. Brown) «Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy» (Brown, 2007) залишається обов'язковою для прочитання ініціативними вчителями, які є прихильниками різних методів стимулювання розвитку учнів – розвинених мультимовних особистостей.

Дискусія в навчанні зберігає більшість характеристик наукового діалогу і як метод організації навчання, і як форма роботи зі змістом навчального матеріалу. Останні праці М.Кларіна (Klarin, 2015) засвідчують важливість таких результатів навчальної дискусії як формування комунікативної і, зокрема, діалогічної культури, розвиток критичного мислення, дотримання принципів спілкування в демократичному суспільстві. Звернення вчителя до дискусії як методу навчання мови в результаті спрямоване на формування комунікативної компетентності, яку можна діагностувати за якістю дискусійних процедур та за успішністю мовної комунікації.

Сучасні дослідники інтерактивного навчання в зарубіжній лінгводидактиці (Jenks. & Seedhouse, 2015) висловлюють спільні твердження про переваги дискусії для: 1) вивчення аудиторії, в якій демонструються різні аспекти предмета навчання; 2) поєднання методу, навчальної програми, теорії і практики їхнього застосування; 3) визначення чинників, які впливають на результат співпраці учня і вчителя.

Іспанський науковець О. Бреніф'єр (O. Brenifier) у своїй монографії «Навчання за допомогою дискусії», розглядає цей метод, як стрижневий інструмент навчання, накопичення досвіду та оцінки (Brenifier, 2005). О. Бреніф'єр, розглядає навчання методом диску-

сії як «цех» чи «майстерню», де зі звичайної сукупності особистих, часом протиставлених думок, постає результат колективної роботи. Дослідник застерігає, що дискусія може легко перетворитися у некерований хаос у випадку, якщо цей гнучкий і творчий процес не контролює викладач (O. Brenifier, 2005: 36).

З урахуванням актуальних даних практики застосування дискусії в навчанні **цілями** статті визначено:

- a) з'ясувати термінологічний зміст поняття «навчальна дискусія»;
- b) визначити ознаки дискусії як методу інтерактивного навчання мови;
- c) розглянути різновиди навчальної дискусії як інтерактивного методу та обґрунтувати її необхідність у шкільному навчанні української та іноземної мов;
- d) визначити компоненти змісту навчання, які можуть бути ефективно засвоєні методом навчальної дискусії.

Виклад основного матеріалу. Обґрунтування та застосування навчальної дискусії як методу інтерактивного навчання мови в школі зобов'язує нас звертатися до поняття інтеракції в соціології, психології, філософії. Соціолог Г. Дворецька вважає особливістю соціальної взаємодії те, що вона є процесом впливу індивідів один на одного (Dvoret'ska 2002). Тому в процесі взаємодії відбувається вплив свідомості, інтересів, потреб, поведінкових установок однієї людини на іншу та навпаки. Отже, і навчальна інтеракція в аудиторії – це активний вплив викладача на учнів, учнів на викладача та взаємовплив учнів один на одного. У Загальноєвропейських рекомендаціях дискусію теж віднесено до інтерактивних видів діяльності.

Спираючись на визначення методу навчання, основою якого є спрямованість на досягнення дидактичної мети (Azimov., Shchukin 2009: 137), навчальну дискусію у нашому дослідженні прийнято вважати спеціальним лінгводидактичним методом, кінцевою і головною метою застосування якого є комунікативно-стратегічна компетентність учня.

Теоретичне обґрунтування особливостей дискусії в інтерактивному навчанні неможливе без спроб класифікувати різні типи, навчальні форми застосування, ознаки цього методу в українській та європейській лінгводидактиці.

**Ознаки дискусії (дебатів, діалогу) як методу навчання
в європейській та українській науці**

Індивідуальний та колективний розвиток особистостей учнів	
<p>О. Бреніф'єр (Brenifier, Oscar) – доктор філософії, упорядник міжнародного журналу філософії та дидактики для дітей, організатор філософських дебатів в асоціації «Серкле» (Cercle).</p> <p>Дебати – це мистецтво запитувати один одного, практика, стратегія, динамічний процес, що пов'язаний у шкільному навчанні з мовою, філософсько-етичними науками. Цей метод корисний, якщо викладач бажає на практиці урізноманітнити організацію, сприйняття і засвоєння матеріалу на уроках (Brenifier, 2005).</p> <p>М. Кларін – педагог, коучменеджер, директор Російської академії освіти, займається сучасною педагогікою на різних рівнях освіти в США та Росії.</p> <p>У дискусії слід підтримувати обидва процеси: розв'язання проблеми окремою людиною (індивідуально) та спільний пошук рішень (колективно). У колективному обговоренні проблеми ключову роль відіграє послідовність етапів, <i>індивідуальної</i> постановки і розв'язання навчальної проблеми (Klarin, 1997).</p>	<p>Ч. Купісевич (Kupisiewicz, Cz.)– польський гуманіст, фахівець у галузі педагогіки, професор гуманітарних наук, багаторічний дійсний член Польської академії наук.</p> <p>Сутність дискусії полягає в обміні думками з певної теми між учителями й учнями або тільки між учнями. Ці думки можуть бути як власними, так і спиратися на погляди інших людей. Ефективну дискусію характеризує розмаїття думок, бажання віднайти консенсусний варіант розв'язання дидактичної проблеми, а також активна участь у ній усіх співрозмовників. Дискусія викликає потужні емоції в учасників, сприяє виникненню різних групових соціально-психологічних явищ, формує навички колективної інтелектуальної праці й уміння вислухати позиції інших (Kupisevich, 1986).</p>
Інтерактивна взаємодія учасників	
<p>Ю. Полікарпова – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Таврійського державного агротехнологічного університету, Україна.</p> <p>Дискусія – це різновид інтерактивних технологій, який має значний потенціал для використання в процесі навчання. Передовсім вона забезпечує комунікативну спрямованість навчання (зокрема іноземних мов) сприяє реалізації особистісно-орієнтованого підходу у навчанні. Цінним є те, що завдяки дискусії студенти отримують практичний досвід використання засобів іноземної мови для досягнення комунікативних цілей. Результатом навчальних дискусій є розвинене критичне мислення учня, соціальна мобільність, навички співробітництва. Інтеракція відбувається завдяки осмисленню і поєднанню позицій інших із власним досвідом (Polikarpova, 2004).</p>	<p>О. Пометун – доктор педагогічних наук, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України.</p> <p>Дискусія має ознаки інтерактивного навчання як специфічної форми організації пізнавальної діяльності з передбачуваною метою – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність (Pometun 2004).</p> <p>І.Сущенко – викладач і тренер EdCamp-Ukraine, співзасновник організації «Учителі за демократію та партнерство»</p> <p>Дискусія – це спосіб навчання критичного мислення, формування в учнів вміння домовлятися, постійне інформативне наповнення і опрацювання нового змісту (Sushchenko 2003).</p>
Організувальна функція в навчальному процесі	
<p>Г. Прієто (Prieto, Guillermo Sánchez) – іспанський науковець, засновник дебатної асоціації в Компьютенсе, викладач у школі бізнесу в Сан Пабло.</p> <p>Модель дебатів програмує особливу організацію навчання: питання, яке обговорює викладач зі своїми студентами, повинно бути підготовлене заздалегідь. Під час дебатів експонуються найважливіші аргументи проти чи за і навколо стрижневого питання. Після цього висловлюється критика, спростування, захист позиції і підводяться підсумки. Викладач може організувати дебати так, щоб учні оволодівали предметними знаннями у формі дискусійних питань, щодо яких відбувається діалектичний обмін думками в аудиторії (Prieto, 2007).</p>	<p>Ж. Карденас (Cárdenas Jeannet Mirtha Quispe) – перуанський науковець, методист, доцент, викладач в Університеті Сан Маркосю.</p> <p>Організація «дискусії-суперечки» полягає в розподілі групових ролей: кожна група захищає певну позицію, критикуючи або схвалюючи твердження іншої сторони. Така дискусія вимагає від студентів поглиблених знань, а від викладачів – уміння керувати групою. Водночас у ході дискусії викладач повинен виправляти помилки у висловлюваннях студентів, допомагати їм формулювати твердження, тренувати їхні мовленнєві навички (Cárdenas 2009).</p>

Варіативність форм аудиторної роботи	
<p>А. Каттані (Cattani, Adelino) – науковець, професор поетики та риторики в Університеті Падуа.</p> <p>Дискусію варто відрізнити від дебатів, тому що в ній не існує останньої підсумкової частини – суддівства аудиторії. Дискусія, дебати, аргументація – варіанти форм роботи за допомогою одного дидактичного методу (Cattani, 2003).</p>	<p>Н. Андронік – кандидат педагогічних наук, доцент Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка</p> <p>Навчальна дискусія відрізняється від інших методів навчання вимогами до сприйняття та інтерпретації великого обсягу інформації, смисловою складністю повідомлень, інтенсивною розумовою діяльністю співрозмовників, використання таких різних видів мовлення. Типом дискусії залежать від її основних дидактичних цілей: 1) оволодіння знаннями про культуру, літературу мистецтво; 2) усвідомлення суті усного аргументованого / контраргументованого полілогічного висловлювання; 3) оволодіння прийомами сприйняття та розуміння інформації (Andronik, 2015).</p>

Аналіз ознак дискусії як методу навчання зумовлює спроби класифікації типів дискусії в навчанні. Т.Гусак називає ці типи «згорнутими формами дискусії» (Husak, 2002: 73).

Узагальнивши типи навчальної діяльності і додавши ті, що підтверджені нами експериментально, назвемо серед них:

- круглий стіл – бесіду, в якій бере участь невелика група студентів, що обмінюються думками як між собою, так і з іншою частиною аудиторії (слухачами);
- експертну аргументацію, у якій експерти висловлюють свою точку зору для аудиторії;
- форум – ширше обговорення з великим колом учасників;
- симпозіум, на якому передбачені запитання до доповідачів;
- класичну дискусію (дебати) із заздалегідь визначеними тезою, антитезою і підготовленою аргументацією.

Метод дискусії в лінгвометодиках повинен застосовуватися для визначених компонентів змісту навчання мови. В ході дослідження ми порівняли навчальні програми з української та іспанської мов у середній школі України (таб 2.)

Дослідження проблеми зумовило вибір методу опитування вчителів української та іспанської мов м. Києва. Важливими запитаннями в анкеті були: 1) Який зміст навчального матеріалу, на Ваш погляд, може бути застосований методом навчальної дискусії? 2) Які переваги застосування методу навчальної дискусії для засвоєння цього навчального матеріалу. Опитування 24 учителів-філологів (14 учителів української мови та 10 вчителів іспанської мови, зокрема й методистів НВК Суспільно-гуманітарної гімназії №176 м.Києва).

Таблиця 2

Компоненти змісту навчання мови для застосування навчальної дискусії

Навчальні програми з української мови, 2017		Навчальні програми з іспанської мови, 2017	
https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas		https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf	
Мовна лінія	Мовленнєва лінія	Мовний інвентар – лексика (теми)	Мовний інвентар, граматики (категорії та структури)
6-ий клас			
Відмінювання іменників. Поділ іменни-	«3 ким варто й не варто дружити» з	Подорож: транспорт, підготовка до подорожі, одяг, спорядження, проїз-	Часи теперішніх та майбутніх планів

ків на відміни й групи. Основні способи словотворення іменника.	використанням іменників спільного роду (наприклад: задавка, базіка, вереда, білоручка) та іменниками, що можуть означати осіб чоловічого або середнього роду (ледащо, забудько, базікало).	ні документи. Обговорення ситуації, в якій декілька підлітків збираються у похід. Аргументування маршруту, спорядження, плану подорожі. Спорт: улюблені види спорту, українські та іспанські національні види спорту. Інтернет-спілкування (чат) дітей з різних куточків України та Іспанії, в яких вони сперечаються про спортивні команди, їхні досягнення.	(Perfecto e Futuro). Майбутній час (Futuro Simple) та перифрази estar + gerundio estar + Participio Pasado Tener, poner, saber en Futuro Simple.
Ступені порівняння якісних прикметників, творення їх. Відмінювання прикметників.	Створення мікротексту з висловленням захоплення, схвалення вчинку знайомої людини (знаменної події), з використанням прикметників з різними суфіксами.	Харчування: традиції страви. Харчові уподобання іспанців: порівняння їх з улюбленими стравами українців.	Pretérito Perfecto Simple (verbos irregulares) з перфектними часами та неправильними дієсловами
Займенник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні; питальні й відносні; заперечні; означальні й неозначені (ознайомлення). Відмінювання займенників усіх розрядів	Аудіювання тексту, що містить займенники. Обговорення ролі та значення в ньому займенників.	Закупи в магазині: асортимент продуктів, супермаркети та маленькі приватні магазини. Національні традиції спілкування в магазинах та маркетах. За аналізом фото декількох людей з описом їхніх уподобань у їжі та чеків із супермаркету потрібно переконати співрозмовника купити товари(дискусія на тему «Mi plato favorito»)	Займенники (питальні та присвійні), вигук. Зменшувальні суфікси (Los sufijos diminutivos (-ito, -ita))
9-ий клас			
Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Підрядні сполучники й сполучні слова у складнопідрядних реченнях. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами (способу дії й ступеня, порівняння, місця, часу, причини, наслідку, мети, умови, допустових). Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами.	Створення роздуму в публіцистичному стилі «Чи можна/варто протиставляти телебачення художній літературі?» (з використанням складнопідрядних речень з підрядними причинами та мети). Роздум про необхідність підтримувати людей з обмеженими фізичними можливостями та те, як їм можна й потрібно допомагати (з використанням складнопідрядних речень з підрядними причинами та мети).	Одяг: мода, елементи одягу, сезонні аксесуари, форма одягу, уніформа, шкільна форма в Україні та Іспанії. Робота і професія: характеристика професій, здібності, професійні якості, вибір професії. Учні визначають професію за з аксесуарами та одягом, обґрунтовують особливості уніформи для представників різних професій. Одяг для свят та щоденний, історичний і сучасний. Аргументація вибору одягу для свята й буднів в Іспанії й Україні, аксесуарів, доречності окремих елементів.	Артикль: означений, неозначений. П р и й м е н - н и к (Locuciones prepositivas) Іменники, що використовуються тільки в множині. Відносні займенники. Часи минулого плану Pretérito Perfecto Compuesto, Pretérito Imperfecto. P r e t é r i t o Pluscuamperfecto, Прямий-непрямий додаток (El estilo directo e indirecto)

Безсполучникове складне речення. Смыслові відношення між частинами безсполучникового складного речення.	Діалог-обговорення актуальної теми. Текст на морально-етичну тему в публіцистичному стилі (орієнтовні теми: «Своє, рідне – своєрідне», «Як відшукати свій шлях у житті», «Чи зможуть з часом селфі замінити родинні фотографії») з використанням безсполучникових речень.	Засоби масової інформації: Інтернет, радіо, телебачення, кіно. Іспанські телевізійні програми, які учні порівнюють з українським телебаченням і висловити власні вподобання, обговорюють. обговорення улюбленої програми .	Узгодження індивідуальних часів (Concordancia de los tiempos del Modo Indicativo)
---	---	--	---

Спостереження за роботою вчителів дало нам змогу визначити, що метод дискусії в навчанні української та іспанської мов повинен використовуватися у різних класах базової середньої школи. На основі узагальнення опитування вчителів-практиків зроблено висновки, що дискусія як навчальний метод:

- 1) може застосовуватися вчителем для опанування навчального матеріалу з усіх рівнів мови (лексика, стилістика, граматики);
- 2) результати застосування методу найпростіше діагностується в усному мовленні з актуальних і цікавих для школяра тем;
- 3) дає додаткові переваги для розвитку діалогічного мовлення із новою лексикою;
- 4) надає додаткові можливості вживати нові граматичні конструкції у живому спілкуванні зі співрозмовниками.
- 5) дає змогу побачити вплив мовленнєвих помилок на розуміння і сприйняття власної позиції в дискусії.

Висновки та перспективи дослідження. У статті висвітлено досягнуті цілі дослідження.

1. Уточнено термінологічний зміст поняття «навчальна дискусія» у лінгводидактиці. Запропоновано визначити її як спеціальний лінгводидактичний метод у навчанні мови для досягнення комунікативно-стратегічної компетентності учня як загальнодидактичної мети процесу навчання в середній школі.
2. Завдяки аналізу поглядів провідних фахівців-лінгводидактів в Україні і Європі визначено ознаки дискусії як методу інтерактивного навчання мови, серед яких: індивідуальний та колективний розвиток особистостей учнів, інтерактивна взаємодія учасників, організувальна функція дискусії в навчальному процесі; варіативність форм аудиторної роботи.
3. Найпоширенішими типами навчальної дискусії в українській та світовій практи-

ці виокремлено класичну дискусію (дебати), експертну аргументацію, форум, круглий стіл.

4. Згідно з чинними програмами МОН України, визначено компоненти змісту навчання, які можуть бути ефективно засвоєні методом навчальної дискусії.

Перспективними напрямками дослідження є: простеження закономірностей впливу методу дискусії на процес формування комунікативно-стратегічної компетентності в учнів різного віку, застосування зарубіжного досвіду застосування дискусії в опануванні мовних рівнів у середній школі України, створення окремих методик застосування методу дискусії в інтерактивному навчанні рідної та іноземних мов.

References

- Azimov E. G., Shchukin A. N. (2009) *Novyy slovar' metodicheskikh terminov i ponyatiy (teoriya i praktika obucheniya yazykam)*. – М.: Izdatel'stvo IKAR. – 448 s. (Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). – М.: Издательство ИКАР. – 448 с.). Print.
- Andronik N.P. (2015). *Metodichni peredumovy navchannya maybutnikh uchyteliv anhlomovnoyi Dyskusiyi na osnove avtentychnykh poetychnoho tvoriv* / N. P. Andronik // *Visnyk Chernihivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu* №111,– S.5-9 Print.
- Badmayev B.T.S. (1999). *Metodika prepodavaniya psikhologii. Uchebno-metodicheskoye posobiye dlya prepodavateley i aspirantov vuzov*. – М.: gumanitarnogo. izd. tsentr VLADOS,. – 303 s. (Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологии. Учебно-методическое пособие для преподавателей и аспирантов вузов. – М.: Гуманитарн. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – 303 с.). Print.

- Brenifier, Oscar. (2005) Enseñar mediante el debate. Ed. Edere. México. <https://didactifilosofica.files.wordpress.com/2014/06/brenifier-o-ensenar-mediante-el-debate.pdf>
- Brown, H. D. (2007). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. New York: Pearson Education. Print.
- Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/>.
- Cárdenas, Jeannet Mirtha Quispe. (2011) El método de la discusión controversial en el aprendizaje de la asignatura de Lenguaje en los estudiantes del II Semestre de Enfermería del Instituto Superior Tecnológico Joaquín Retegui Medina, Nauta-- Iquitos – Perú. Print.
- Dvoret's'ka H.V. (2002) Sotsiologiya: Navch. posibnyk / H.V. Dvoret's'ka; MOiNU; KNEU. – 2-he vyd., Pererob. y dop. – Kyiv: KNEU, 2002. – 472 s (Дворецька Г.В. Соціологія : Навч. посібник / Г.В. Дворецька; МОiНУ; КНЕУ. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : КНЕУ.– 472 с.).
- Husak T. M.(2002) «Dyskusiya, yak metod aktivizatsiyi studentiv pry vivchenni inozemnykh mov», KNEU(Гусак Т.М.«Дискусія, як метод активізації студентів при вивченні іноземних мов», КНЕУ, К., 2002)
- Jenks, C. J. & Seedhouse, P. (eds.) (2015) International Perspectives on ELT Classroom Interaction. London: Palgrave Macmillan. 272 pp. Print.
- Klarin M.V. (2015) Dyskusiya v navchanni: zhyva i virtual'na. Shkil'ni tekhnolohy, №1-S.59-77. (Кларин М.В. Дискуссия в обучении: живая и виртуальная. Школьные технологи 2015, №1-S.59-77). Print.
- Klarin M.V. Innovatsiyi v navchanni: metafory i modeli Analiz zarubizhnoho dosvidu – M: Nauka, 1997- 223 s. /Кларин М.В. Инновации в обучении: метафоры и модели. Анализ зарубежного опыта – М: Наука, 1997- 223 с. Print.
- Kupisevich CH.(1986) Osnovy obshchey didaktiki – M. : Vysshaya shkola, – 368 p. (Куписевич Ч. Основы общей дидактики – М. : Высшая школа, 1986. – 368 с.). Print.
- Levin K. (1990) Konflikt mezhdru aristotelevskim i galilejevskogo sposobami myshleniya v sovremennoy psikhologii // Psikhol. zhurn.. N 5. S. 134 – 158. (Левин К. Конфликт между аристотелевским и галилеевским способами мышления в современной психологии // Психол. журн. 1990. N 5. С. 134 – 158). Print.
- Pavlova L. G. (1991) Spor, diskussiya, polemika: [kn. dlya uchashchikhsya st. klassov sred. shk.] / Pavlova L. G. – M.: Prosveshcheniye,. – 127 s. (Павлова Л. Г. Спор, дискуссия, полемика : [кн. для учащихся ст. классов сред. shk.] / Павлова Л. Г. – М. :Просвещение, 1991. – 127 с.). Print.
- Piazhe ZH (1999). Rech' i myshleniye rebenka. – Pedagogika – Press, 1999. (Пиаже Ж. Речь и мышление ребенка. – Педагогика – Пресс). Print.
- Polikarpova YU. O. (2004) Tradytsiyi ta inovatsiyi u vikladenni inozemnykh mov v uslovyakh intehratsiyi Ukrayiny do Svitovoyi spil'noti [Elektronnyy resurs] / YU. O. Polikarpova. – Rezhym dostupu: <http://www.academia.edu/2079153> (Полікарпова Ю. О. Традиції та інновації у викладенні іноземних мов в умовах інтеграції України до світової спільноти [Електронний ресурс] / Ю. О. Полікарпова). – Режим доступу : <http://www.academia.edu/2079153>
- Pometun O.I. (2004) Interaktivni tekhnolohiyi navchannya: Nauk.-metod. posibn./ O.I.Pometun, L.V.Pirozhenko. Za red .. O.I.Pometun. – K.: Vydavnytstvo. A.S.K., – 192 s./ (Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О.І.Пометун, Л.В.Пироженко. За ред.. О.І.Пометун. – К.: Видавництво. А.С.К., 2004 – 192 с.). Print.
- Prieto, Guillermo Sánchez. (2007) El debate académico en el aula como herramienta didáctica y evaluativa – Madrid . Print.
- Sushchenko I. (2006) Debaty v shkoli. Yak navchiti uchniv arhumentatsiyi ta publichnoho movlennya: posib. dlya vchyteliv [Tekst] / I. Sushchenko. – Ternopil': Aston,. – 128 s.(Сущенко І. Дебати в школі. Як навчити учнів аргументації та публічного мовлення : посіб. для вчителів [Текст] / І. Сущенко. – Тернопіль : Астон, 2006. – 128 с.). Print.
- Sushchenko I. (2003) Navchannya debativ: Zbirka materialiv dlya kerivnikiv debatnykh klubiv ta vchyteliv, Yaki navchayut' debativ y diskusiy / Avtor-ukladach: I.Sushchenko. – K – 32 s. (Сущенко І. Навчання дебатів: Збірка матеріалів для керівників дебатних клубів та вчителів, які навчають дебатів і дискусій / Автор-укладач: І.Сущенко. – К.: 2003. – 32 с.) Print.
- Ukrayins'ka mova. 10-11 klasy: prohrama dlya profil'noho navchannya uchniv zahal'noosvitnikh Navchal'nykh Zakladiv. Filolohichnyy napravlenye (profil' – ukrayins'ka filolohiya) / [ukladachi: L. I. Mats'ko, O. M. Semenoh]. – K.: Hramota, 2011. – 135 s. (Українська мова. 10–11 класи : програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Філологічний напрям

(профіль – українська філологія) / [укладачі: Л. І. Мацько, О. М. Семенов]. – К. : Грамота, 2011. – 135 с., с. 54). Print.

Vygotskiy L.S. (2012) Myshleniye i rech'. – Labirint. (Выготский Л.С. Мышление и речь. – Лабиринт, 2012). Print.

INTERACTIVE LANGUAGE TEACHING THROUGH DISCUSSION IN A SECONDARY SCHOOL CLASSROOM

Olesia Liubashenko

Department of Teaching Methodology of Ukrainian and Foreign Languages and Literatures, Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Olena Popova

Department of Teaching Methodology of Ukrainian and Foreign Languages and Literatures, Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Abstract

Background: Discussion is extensively used in native and foreign language classrooms at school and is viewed as language an instrument for enhancing capacity of students in different communication situations. Noteworthy is the fact that researches employ a range of different terms to refer to the concept synonymously: polemics, debate, public polylogues etc. Moreover, there is a lack of common understanding regarding characteristics of discussion as a method of interactive learning as well as its types in the context of different national educational systems.

Purpose: The purpose of the article is to revisit the meaning of the concept «educational discussion» based on the analysis of definitions offered by psychological, didactic and linguistic researches. The objective of the study is to characterize discussion as an interactive teaching method and to determine those content components of teaching Ukrainian and Spanish in high school which are appropriate for applying the method of discussion.

Results: Our theoretical speculations have led us to the conclusion that an educational discussion method in language pedagogy should be viewed as a special method aimed at building communicative and strategic competence of the student. Empirical researches carried out by the authors based on questionnaires, observations and interviews enable us to suggest that the method of discussion in teaching Ukrainian and Spanish has to be used in different stages of secondary education. The results of the survey of teachers-practitioners have shown that discussion appears effective for learning any aspect of the language (vocabulary, stylistics, grammar). The course of the discussion (debate, polemics) provides the information for monitoring the progress in students' speaking skills. The advantages of the discussion method lie in the awareness of the role of dialogue in communication and necessary enriching the vocabulary. It is through educational discussion that the students practice new grammatical constructions in live communication with interlocutors and correct their own and others' mistakes. Therefore, discussion has significant advantages for the development of communicative competence of the student at all stages of secondary education.

Comparing the views of leading experts in Ukraine and Europe made it possible to present the main characteristics of the discussion as a method of interactive language learning: individual and collective development of learners' personalities, cooperative interaction of interlocutors, organizational function in the educational process; variety of forms of classroom work.

Discussion: Interactive language learning and collaborative interaction of communication partners provide intensive language learning for students. By analyzing, criticizing, approving of the statements of the participants in the discussion, students develop communicative and strategic competence. At the same time, the use of the method of discussion is extremely effort-taking for the teacher, since requires unconventional techniques and creativity.

Key words: discussion method, interactive teaching languages, learning content components, an instrument for enhancing language capacity.

Vitae

Olesia Liubashenko, Dr.Sc. in Pedagogy, Full Professor, Department of Teaching Methodology of Ukrainian and Foreign Languages and Literatures. Her areas of research interests: communication interaction, learning strategies, teaching languages, Professional discourse

Correspondence: telesykivasyl@ua.fm

Olena Popova, Postgraduate Student, MGR, Department of Teaching Methodology of Ukrainian and Foreign Languages and Literatures, Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Her areas of research interests: interactive language teaching, teaching methodology of native and foreign languages.

Correspondence: popovaalenka135@gmail.com.